

Roeping van de eerste discipelen

Periodethema: de rondwandeling
Mattheüs 4: 12-25 en 5: 13-16

a. Een beginpunt voor Zijn prediking (Matth. 4: 12-17)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus hoort (vers 12) van de overlevering (Gr. paradidoomi wat overleveren of verraden betekent) van Johannes de Doper. Ongetwijfeld heeft dit bericht indruk gemaakt op de Heere Jezus. De heraut (Johannes de Doper) is gevangen gezet. Nu is de Heere Jezus alleen. Hij keert terug naar de streek waar Hij is opgegroeid, Galilea (Hebr. kring). Hij gaat niet naar het dorp waar Hij opgroeide (vers 13), maar Hij verlaat Nazareth (Hebr. 'de bewaakte') en gaat wonen te Kapérnaüm (Hebr. dorp van rust). Dat ligt aan de zee in 'de landpale' (Gr. orios wat territorium of gebied betekent) van Zebulon (stamgebied) en Naftali (stamgebied). De evangelist Mattheüs ziet er een vervulling in van de schrift (vers 14). Hij verwijst naar Jes. 8: 23 en 9: 1 (vers 15 en 16). Het laat zien dat hij in de Heere Jezus het Licht ziet wat daar wordt aangekondigd. Voor velen gold Galilea als duister. Juist in dat donkere land gaat een groot licht op. Het gaat schijnen. De Heere Jezus (vers 17) begint te prediken. Zo gaat het licht op in de duisternis als Hij Die van God Zelf komt, Zelf God is, begint te spreken. Hij verkondigt bekering, omdat het Koninkrijk der hemelen nabij is gekomen. Het is dezelfde boodschap als die van Johannes de Doper. Bekeert (gr. metanoō wat betekent andere gedachten gaan volgen, een andere koers nemen, tot een ander inzicht komen) u. Alle mensen die hem horen, worden opgeroepen om zich opnieuw te oriënteren. Niet meer op de dingen van de wereld, maar op het Koninkrijk der hemelen.

Niet meer op het zoeken van aards geluk alleen, maar de zoektocht om onderdeel te worden van dit Koninkrijk. In de Heere Jezus is het dichtbij gekomen. Zoals je naar een grens toe kan gaan en daardoor de grens kunt oversteken naar en ander rijk, zo is de grens nu dichtbij gekomen. De Heere Jezus is de Toegang, de Poort tot dit Koninkrijk. Bekering is daarom vooral komen tot het inzicht dat Hij de Zoon van God is. Wie Zijn onderdaan wordt, is dan ook onderdeel van dit Koninkrijk.

TER OVERWEGING

Voor de Heere Jezus is het moeilijk geweest dat Johannes de Doper gevangen werd genomen. Daarin was Hij zoals wij zijn. De kinderen begrijpen wat het betekent als je iemand verliest die jou dierbaar was. Waar je jezelf door gesteund wist.

Mattheüs laat geregeld zien dat de Heere Jezus helemaal past in het beeld dat de profeten hebben geschilderd van de Messias Die komen zou. We hoeven niet te twifelen. De Heere Jezus is Degene van Wie Jesaja al sprak.

Niet alleen Galilea, maar heel de wereld is duister. Alleen als het licht van het Woord van God begint te schijnen, wordt de duisternis weggenomen. Het gaat hier om de duisternis van onwetendheid. Hoeveel mensen wisten in die tijd dat ze onderdaan waren van het koninkrijk van de duivel (Matth. 4: 8-9)? Hoeveel mensen weten dat in onze tijd? Dat moet ons geleerd worden. We danken God dat deze boodschap klinkt op de zondagsschool. Dan mag ook daar klinken: 'bekeer je en ga tot de Heere Jezus. Hij is de Poort, Die toegang geeft tot het Koninkrijk.'

b. De eerste onderdanen van het Koninkrijk (Matth. 4: 18-22)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus wandelt (Gr. peripateoo wandelen, rondgaan) langs de zee van Galilea (vers 18). Daar ziet Hij twee vissers (Gr. alieus vissers), twee broers. Het zijn Simon en Andreas. Mattheüs legt zijn lezers uit dat Simon dezelfde is die zij kennen onder de naam Petrus. Ze werpen, als Hij langskomt, het net (Gr. amphiblestron dat wat je in zee gooit) in de zee. Hij geeft ze een opdracht (vers 19). Volg (Gr. deute kom hier, kom) achter Mij. Het is een gebod, een bevel zoals een officier dat aan soldaten geeft. Er lijkt geen ruimte te zijn voor tegenspraak. Het bevel wordt gevolgd door een taak. 'Ik zal u vissers van mensen maken.' Een bijzondere opdracht die tegelijk ook een mooi beeld is. Ze zullen netten uitgooien, niet om vissen, maar om mensen aan zich te binden. Wanneer een vis wordt gevangen, betekent dit zijn dood. Als een mens wordt gevangen in het net van het evangelie, betekent het zijn leven. Ze lijken niet te twifelen (vers 20). Ze vragen geen bedenktijd. Terstond (Gr. eutheoos) verlaten ze hun netten en komen achter Hem aan. Ze volgen (Gr. akoloutheo) Hem. Met dit woord wordt uitgedrukt dat Hij voorop gaat. Ze volgen zoals soldaten hun commandant volgen. Ze worden Zijn onderdanen. De Heere Jezus wandelt verder (vers 21). Opnieuw ziet hij twee broers. Het zijn Jakobus en Johannes. Ze zijn in het schip van hun vader Zebedeüs. Ze zijn bezig met het herstellen (Gr. katartizoo wat herstellen of gezond maken betekent) van de netten. Ook zij worden door Hem geroepen. Net als Simon en Andreas verlaten ook deze twee broers onmiddellijk hun schip en komen achter Hem aan. Mattheüs vertelt nog eens nadrukkelijk dat het gaat om het schip van hun vader. Ze brengen een groot offer. Ze verlaten 'huis en haard' om achter Hem aan te komen. Maar ze doen het.

TER OVERWEGING

Hier is sprake van een bijzondere roeping. Het is goed om dat met de kinderen te delen. Deze mannen worden geroepen tot discipelen (leerlingen die een rabbi volgen) en later zelfs tot apostelen (gezondenen). Dan zullen ze de wereld in trekken. Dat wordt niet van iedereen gevraagd. Ook nu nog zien we dat God mensen roept tot een bijzondere dienst en dat ze wordt gevraagd om met heel hun leven Zijn Koninkrijk te dienen. Denk aan zendelingen, evangelisten en ook wel aan dominees. Het is een bijzondere roep tot het ambt. Het merendeel van de mensen die worden geroepen, kan gewoon op de plaats blijven waar ze is. Ze worden geroepen, om onderdaan te zijn van Zijn Koninkrijk. Dat kun je zijn waar je woont en werkt. Hun roeping is om dat voor te leven aan en daarover te spreken

met de mensen die ze in hun gewone leven ontmoeten. Het is bijzonder om te zien dat de vier mannen zonder aarzeling volgen. We weten niets over hun leven voor deze bijzondere dag. Dat laten we rusten. Wat we zien is de bijzondere kracht die er uitgaat van de Heere Jezus. Zijn gebod wordt onmiddellijk gevolgd. Hij is vervuld met de Heilige Geest. We nemen aan dat het de Heilige Geest is geweest Die de roep zo in het hart van deze mannen liet doordringen dat ze niet konden weigeren. Er blijven mensen, zoals Zebedeüs, achter. Dat is niet altijd gemakkelijk. Soms zien mensen diegene die geroepen wordt door de Heere met lede ogen gaan. Toch geloven we dat voor hen gezorgd wordt. Voor Zebedeüs en voor allen die iemand moeten afstaan voor de dienst aan het Koninkrijk.

c. Het Koninkrijk wordt in Hem zichtbaar (Matth. 4: 23-25)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus trekt verder (vers 23). Hij leert, als een echte Rabbi, in de synagogen. Het woord synagoge betekent 'vergadering' en staat voor de plaats waar de mensen samenkwamen om de Schrift te lezen en te luisteren naar de uitleg daarvan (zie Luk. 4: 16v). Ook daar predikt Hij. Mattheüs omschrijft het als het evangelie. Dat betekent letterlijk 'goede boodschap'. Het is een goede boodschap dat het Koninkrijk van de hemel, dat onbereikbaar is voor ons, dichtbij is gekomen in Hem. Hij laat ook tekenen zien van het Koninkrijk. Waar het Koninkrijk is, worden ziekten en pijnen uitgebannen. De tekenen zijn een onderstropping van de waarheid van Zijn prediking. Het gerucht (Gr. akoue dat wat gehoord werd) van Hem gaat uit in heel Syrië (Gr. verheven, een gebied ten Noorden van Galilea). Het brengt mensen er toe om hun zieken bij hem te brengen. Zelfs mensen die van de duivel bezeten zijn, worden bij Hem gebracht. Hij geneest ze allemaal. De boodschap is duidelijk. Wie vlucht naar het Koninkrijk der hemelen zal heling, genezing vinden. Van iedere kwaal, hoe zwaar ook, worden mensen bevrijd. Zelfs de duivel kan hen niet in zijn greep houden. We zien hier de macht en de kracht van het Koninkrijk. Mensen beginnen Hem nu te volgen (vers 25) zonder dat Hij ze specifiek roept. Uit allerlei gebieden (Galilea, Dekapolis, Jeruzalem, Judea en zelfs van over de Jordaan) komen mensen om bij Hem te zijn.

TER OVERWEGING

Met name voor de discipelen is dit alles een bevestiging van hun goede keus. Ze horen Hem niet alleen spreken over het Koninkrijk, ze zien ook wat het betekent. Ze zien de kracht en de macht. We zien dat de Heere Jezus geen onderscheid maakt.

Hij predikt in alle plaatsen en in alle synagogen. Wie er ook komt wordt geholpen. Uit alle landstrecken komen mensen en er wordt er niet één teruggestuurd. Zo mag het Evangelie voorgehouden worden aan allen. De vraag is niet of ik aan iemand het Evangelie mag vertellen, de vraag is of mensen het horen en tot Hem gaan. Waar het Koninkrijk is, worden alle gevolgen van de zondeval (ziekte, demonen, pijnen en zelfs de dood) uitgebannen. Dat is de toekomst van de onderdanen. Met de kinderen kunnen we bespreken dat dit tekenen waren van het Koninkrijk. Ze laten ons zien hoe het zal zijn als het Koninkrijk eens aanbreekt. Dat is nu nog niet zo. Dat zal gebeuren als de Heere Jezus terugkomt. Dat komt Hij Zijn onderdanen halen. Zullen we daarbij zijn?

d. Karakteristieken van onderdanen van het Koninkrijk (Matth. 5: 13-16)

UITLEG VAN DE TEKST

We stappen over naar de Bergrede. Dit zijn niet alleen opdrachten voor de discipelen, ze gelden voor alle onderdanen. Maar daarbinnen zeker ook voor de discipelen. 'Gij zijt het zout (Gr. halas) der aarde' (vers 13). Zout staat voor een aantal beelden. Het is bewarend. Je kunt er bederf mee voorkomen. We kennen het zoutverbond waarmee wordt bedoeld dat mensen die een verbond sloten ook zout gebruikten om daarmee aan te geven dat dit verbond niet mag vergaan. Zout geeft smaak. Zout werd ook op veroverde grond gegooid, om verwoesting van de vijand te symboliseren. 'Jullie zijn het zout van de aarde', zegt de Heere Jezus. Het Koninkrijk is er om te bewaren, om smaak te geven. Wat nu als de onderdanen smakeloos zijn geworden? Zout wat zijn werk niet doet, is waardeloos geworden. Je gooit het weg. Zo is het niet alleen een oproep om zout te zijn, maar om het ook te blijven. 'Gij zijt het licht der wereld' (vers 14). Het beeld van de duisternis zagen we al (Matth. 4: 17). De onderdanen van het Koninkrijk worden geroepen om dat licht uit te stralen. Zoals een stad op een berg zichtbaar is. De oproep houdt in dat de discipelen van de Heere Jezus niet verborgen moeten zijn. Ze mogen gezien worden. Mensen moeten hen (her)kennen. Zo stralen ze licht uit. Het licht van het evangelie. 'Je zet ook geen kaars onder een korenmaat' (vers 15), zegt de Heere Jezus. Een korenmaat is een bak met een inhoud van negen liter. Als je die op een kaars zet, zie je het licht van de kaars niet en uiteindelijk dooft de vlam. Nee, een kaars zet je op een kandelaar. Dan heeft iedereen in het huis baat bij het licht. Zo moeten de discipelen het licht van het Evangelie niet alleen op verborgen plaatsen laten schijnen (in eigen kring) maar

overal. 'Laat zo uw licht schijnen' (vers 16), zegt de Heere Jezus. Dan zien de mensen uw goede werken. Dat zijn werken die kunnen bestaan voor God en goed zijn voor mensen. Dan zien mensen in de onderdanen de heerlijkheid van dit Koninkrijk. Dan zullen ze uw Vader in de hemel verheerlijken. Prachtig is dat. Onderdanen van dit Koninkrijk mogen God kennen als hun Vader. Wel, zo draagt het kind bij aan de verheerlijking van de Vader.

TER OVERWEGING

Het begin van de Bergrede maakt duidelijk dat het Koninkrijk de hemelen zichtbaar moeten worden op de aarde. Vooral zichtbaar in de onderdanen van het Koninkrijk. Als het dat niet is, doet het niet waarvoor het bedoeld is. Dat maken de beelden zichtbaar. Dat is het Koninkrijk geen zout, wat smaak geeft en bewaard. Dan is het Koninkrijk geen licht, wat dingen zichtbaar maakt in de duisternis. Wat de weg wijst die we anders niet vinden kunnen. Het is goed om met de kinderen te bespreken dat alle onderdanen een taak hebben. Dat is zichtbaar en hoorbaar onderdaan zijn. Midden in de wereld staan zonder van de wereld te zijn. Sterker nog. Midden in de wereld te staan en uit te stralen dat je een onderdaan van het Koninkrijk van God bent. Dat is een geweldige roeping. Het is eerlijk om met de kinderen te bespreken dat we hier vaak tekort schieten. Dat is tot onze schuld en schaamte. Het gebed om de Heilige Geest mag hier een plaats hebben. Het gebed dat Hij geeft dat we zout zijn, dat we een licht zijn. Het gebed dat Hij geeft dat de hemelse Vader vanwege onze werken verheerlijkt wordt.

GELOOFSLER

Er wordt gesproken in Mattheüs 4 over het Galilea van de volken, het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien. Niet alleen Galilea, Israël, maar de gehele wereld verkeert sinds de zondeval in geestelijke duisternis, in geestelijke onkunde, dwaling, ongeloof en bijgeloof. Vgl. de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3,4 art. 1:

De mens is van de beginne naar het beeld Gods geschapen, versierd in zijn verstand met ware en zalige kennis van zijn Schepper en van andere geestelijke dingen; in zijn wil en hart met gerechtigheid; in al zijn genegenheden met zuiverheid; en is over zulks geheel heilig geweest. Maar door het ingeven van de duivel en zijn vrije wil van God afwijkende, heeft hij zichzelf van deze uitnemende gaven beroofd en heeft daarentegen in de plaats van die over zich gehaald blindheid, schrikkelijke duisternis, ijdelheid en verkeerdheid des oordeels in zijn verstand; boosheid, weerspanning en hardigheid in zijn wil en hart; mitsgaders ook onzuiverheid in al zijn genegenheden.

Hier worden discipelen in dienst genomen als vissers van de mensen, afstekend naar de diepte, mensen te brengen tot het geloof en zo als instrument in Gods hand Zijn huis volmaken (Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, art. 3):

En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertieren verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door welke dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, de Gekruisigde. Want hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10: 14-15).

Christenen worden geroepen om het zout van de aarde en het licht van de wereld te zijn, we dragen niet zomaar de naam van christen, 'eigendom van Christus' (Heidelbergse Catechismus, vraag en antw. 32):

Maar waarom wordt u een Christen genoemd?

Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en zo aan Zijn zalving deelachtig ben, opdat ik: Zijn Naam belijd en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offer, en met een vrije en goed geweten in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde en hierna in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regeer.